

Ruimtelijke Ontwikkelingen

De Raad

Huis van de stad, Generaal Spoorlaan 2
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Stand van zaken project lood in de bodem
volkstuincomplex Ons Ideaal

datum 30 januari 2024
bijlage(n) 3

1. Inleiding

Op veel plaatsen in Nederland zit lood in de bodem. Eeuwenlang is lood in de woonomgeving en bij industriële toepassingen gebruikt en daardoor terechtgekomen in de bodem. Nieuwe inzichten leren ons dat blootstelling aan lood vooral voor jonge kinderen van 0-7 jaar een nadelig effect kan hebben op het leervermogen. Omdat jonge kinderen van 0 tot 7 jaar makkelijker via het hand-mond-gedrag gronddeeltjes waar lood aan zit in het lichaam kunnen krijgen, zijn zij gevoeliger voor blootstelling aan lood dan oudere kinderen en volwassenen. De provincie Zuid-Holland wil de blootstellingrisico's aan lood voor jonge kinderen verminderen. Om dit doel te bereiken is ook in Rijswijk gestart met de uitvoering van het *project diffuus lood in de bodem*. In het kader van dit project is de bodem van de volkstuincomplexen in Rijswijk onderzocht op lood.

Volkstuincomplex Ons Ideaal

Uit bodemonderzoeken bleek dat op een deel van het volkstuincomplex Ons Ideaal hogere loodgehalten zijn aangetroffen. Verder onderzoek wees uit dat dit deel van het volkstuincomplex is ingericht op een voormalige vuilstort. Door vermenging van de stortlaag met de bovenste bodemlagen is de bodem van 72 tuinen op deze locatie in meer of mindere mate met lood verontreinigd. De resultaten van de bodemonderzoeken zijn vergeleken met de gezondheidskundige advieswaarden voor lood in de bodem van de GGD en er is getoetst aan de Wet bodembescherming. Uit deze vergelijking kwam naar voren dat bij enkele tuinen sprake is van zeer hoge loodgehalten. Dit was aanleiding voor een risicobeoordeling voor dit deel van het volkstuincomplex.

In de risicobeoordeling zijn aan de hand van de gegevens uit de bodemonderzoeken de risico's berekend voor de mens (kinderen van 0 tot 7 jaar) in relatie tot het gebruik van de bodem en de risico's voor de natuur. Uit de risicoberekening blijkt dat bij 4 tuinen sprake is van een onaanvaardbaar humaan risico¹ door de blootstelling aan lood als er jonge kinderen aanwezig zijn. Bij 7 tuinen is er sprake van *onvoldoende* bodemkwaliteit. De overige tuinen vallen volgens de risicoberekening onder de categorie *matige* bodemkwaliteit.

U bent in een eerdere brief (corsanummer 23.050321 d.d. 20 juni 2023) geïnformeerd over de verontreinigingssituatie van de tuinen op dit deel van het volkstuincomplex en over de risicobeoordeling die daarop is uitgevoerd. Verder hebben wij u in de brief gemeld dat onderzocht wordt wie juridisch verantwoordelijk is voor de vuilstort en dat er een kosten-batenanalyse wordt opgesteld. Daarnaast is ook gemeld dat een ecologisch bodemonderzoek uitgevoerd gaat worden.

¹ Met onaanvaardbaar humaan risico wordt bedoeld dat de blootstelling aan lood hoger is dan het maximaal toelaatbare risiconiveau voor de mens.

Juridische verantwoordelijkheid

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de juridische vraag over wie verantwoordelijk is voor de vuilstort te beantwoorden. Om te voorkomen dat dit een slepend juridisch vraagstuk wordt tussen de provincie en de gemeente is overeengekomen dat de provincie een aanpak laat opstellen voor de bodemsanering van een aantal tuinen.

U leest in deze brief meer over de voorgenomen sanering en over het resultaat van het ecologisch- en waterbodemonderzoek.

2. Kern informatie

De provincie Zuid-Holland heeft de Omgevingsdienst Haaglanden de opdracht gegeven om een plan van aanpak op te stellen voor de (fysieke) sanering van 10 tuinen. De sanering wordt uitgevoerd binnen de kaders van de Omgevingswet. De 10 tuinen zijn geselecteerd op basis van het resultaat uit de eerdere bodemonderzoeken en het resultaat van de risicobeoordeling.

De sanering van deze tuinen bestaat uit het verwijderen van de toplaag van de bodem van deze tuinen tot aan de vuilstortlaag dat ligt op een diepte vanaf 50 cm. De verwachting is dat per te saneren tuin een laag van ongeveer een halve meter wordt uitgegraven en afgevoerd. In beginsel worden alle begroeiingen verwijderd en afgevoerd. De tuinhuizen en andere objecten die nagelvast op de bodem zijn bevestigd worden niet verwijderd. Hier wordt omheen gegraven. Daarna wordt grond dat geschikt is voor het huidige bodemgebruik aangebracht. De tuinders kunnen gedurende de sanering niet op hun tuin. De precieze uitvoering van de sanering wordt momenteel uitgewerkt in een plan van aanpak. Wij verwachten dat het plan van aanpak in maart 2024 gereed is.

Voor de tuinen met matige bodemkwaliteit (56 tuinen) en de tuinen met voldoende bodemkwaliteit (6 tuinen) geldt een andere aanpak. Omdat de vuilstortlaag niet wordt verwijderd wordt voor deze tuinen naast de gebruiksadviezen die gelden voor tuinen met matige bodemkwaliteit ook een locatie specifieke eis gekoppeld. In principe gelden voor tuinen met voldoende bodemkwaliteit geen gebruiksadviezen maar omdat deze tuinen op de vuilstortlaag zijn ingericht gelden ook voor deze tuinen de gebruiksadviezen en de locatie specifieke eis. De locatie specifieke eis is het verbod op graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm. Dit is om te voorkomen dat de toplaag van de bodem bij toekomstige graafwerkzaamheden verontreinigd raakt met materiaal uit de vuilstortlaag. Mocht het nodig zijn om toch dieper te graven dan moet dit plaatsvinden onder milieukundige begeleiding. De locatie specifieke eis en de gebruiksadviezen gaan dus ook gelden voor 10 tuinen die gesaneerd gaan worden.

Ten behoeve van het opstellen van het plan van aanpak is er een veldopname geweest van de 10 tuinen en de omgeving van deze tuinen. Uit het veldbezoek volgt dat de situatie ter plaatse van de te saneren tuinen zeer complex is. Zo is onder anderen geconstateerd dat er achterstallig onderhoud is van de sloten in het gebied en dat de beschoeiingen van de tuinen in slechte staat zijn. Om het risico van schade tijdens de sanering te beperken wordt de sanering na de zomervakantie uitgevoerd. De verwachting is dat in een droge periode de grondwaterstand voldoende laag is en geen bronbemaling nodig zal zijn.

Resultaat ecologische beoordeling van de verontreiniging- en waterbodemonderzoek

Er zijn aanvullend op het eerdere bodemonderzoek extra boringen op de locatie gedaan ten behoeve van de beoordeling van het ecologisch risico van de loodverontreiniging. Op grond van de analyseresultaten van deze boringen heeft de Omgevingsdienst Haaglanden geoordeeld dat er geen sprake is van ecologische risico's.

Waterbodemonderzoek

De Omgevingsdienst Haaglanden heeft ook een waterbodemonderzoek laten uitvoeren ter plaatse van de sloten die liggen in het met lood verontreinigd deel van het volkstuincomplex. Uit dat onderzoek blijkt dat het waterbodemslib verontreinigd is met lood. Om die reden mag bij de uitvoering van baggerwerkzaamheden de baggerspecie niet meer op de slootkant van de omliggende tuinen worden verwerkt. Het moet afgevoerd worden als verontreinigde baggerspecie.

De gemeente verhuurt de grond van het volkstuincomplex aan het volkstuinbestuur. In de huurovereenkomst die in 1999 is afgesloten staat dat het volkstuinbestuur verantwoordelijk is voor het onderhoud van de watergangen (baggeren) op het volkstuincomplex. Vanwege de loodverontreiniging zal het baggeren van de sloten in opdracht van de gemeente door het

Hoogheemraadschap worden uitgevoerd. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld. De verwachting is dat ook deze werkzaamheden na de zomervakantie uitgevoerd worden.

Gevolgen en/of vervolgtraject

Het gevolg van de sanering is dat de gebruikers van de 10 tuinen het terrein mogelijk voor een (beperkte) periode niet mogen betreden. De provincie Zuid-Holland heeft aangegeven zich in te spannen dat de tuinders een passende vergoeding ontvangen voor geleden schade. Ook voor de aangrenzende tuinen die buiten deze sanering vallen, kunnen vanwege de sanering beperkingen gelden. In de komende periode worden de gevolgen van de voorgenomen werkzaamheden in kaart gebracht.

Communicatie en planning

We hebben het plan om 10 tuinen te saneren toegelicht aan het volkstuinbestuur en de gebruikers van de betreffende tuinen. Alle beplantingen en objecten die niet nagelvast aan de grond zitten worden verwijderd. De tuinen worden na sanering leeg opgeleverd. De tuinders krijgen een vergoeding waarmee zij de tuinen opnieuw kunnen inrichten. Op 17 en 24 februari is er een opname van de tuinen in aanwezigheid van de tuinders. Daarna wordt de financiële vergoeding per tuin berekend. Het onderdeel financiële compensatie van dit project is een zaak tussen de provincie Zuid-Holland en de individuele tuinder. De gemeente heeft daarin geen rol.

De huurovereenkomst die de gemeente is aangegaan met het volkstuinbestuur heeft een looptijd van 30 jaren en eindigt op 31 december 2028. Omdat er een aantal wijzigingen geborgd moeten worden zal mogelijk eerdere aanpassing van de overeenkomst nodig zijn. Wij bekijken wat nodig is en zullen daarover in gesprek gaan met het volkstuinbestuur.

Financiering van het project

De kosten van de sanering van de 10 tuinen worden voorgefinancierd door de provincie Zuid-Holland. De provincie gaat ondertussen bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een subsidieaanvraag doen. Als de aanvraag niet of niet volledig wordt gehonoreerd, zal de provincie het tekort uit eigen provinciale middelen betalen.

Het Hoogheemraadschap betaalt de kosten van het baggeren van de hoofdwatgangen en de gemeente de kosten van de overige watgangen. De baggerwerkzaamheden van hoofd- en overige watgangen worden door of in opdracht van het Hoogheemraadschap uitgevoerd. De gemeente heeft daarover afspraken met het Hoogheemraadschap. De watgangen buiten het volkstuincomplex Ons Ideaal staan op de planning van de baggercyclus voor 2024-2025. De sloten op het volkstuincomplex zijn opgenomen in de baggercyclus vanwege de loodverontreiniging. Omdat de sloten in het andere deel van het volkstuincomplex ook vol bodemslib zijn, worden deze eenmalig door de gemeente gebaggerd om zo de watgangen op te schonen. De kosten van het baggeren zijn op dit moment nog niet inzichtelijk. In principe worden de kosten gedekt in het baggerplan, maar gelet op de aanwezige loodverontreiniging kunnen de kosten hoger uitvallen dan geraamd. Wij gaan met het bestuur van de Volkstuinvereniging in gesprek over de afspraken die in de huurovereenkomst zijn gemaakt over de waterhuishouding. Mogelijk moeten er nieuwe afspraken gemaakt worden over het onderhoud (baggeren) van de sloten die in het gebied liggen waar de vuilstortlaag aanwezig is.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin

Bijlage(n):

- Verkennend waterbodemonderzoek – Corsanr. 24.006555
- Rapport milieukundig onderzoek ecologie – Corsanr. 24.006557
- Rapport kosten-batenanalyse varianten Ons Ideaal - Corsanr. 23.098226